

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 5 май 2022 г.
(OR. en)

8781/22

COH 36
ENV 395
COMPET 293
SAN 245
EDUC 143
EMPL 155
RECH 218
TRANS 264
AGRI 174
POLCOM 28
RELEX 586
POSEIDOM 1
POSEICAN 1
POSEIMA 1

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа MARTINE DEPREZ, директор

Дата на получаване: 5 май 2022 г.

До: Генералния секретариат на Съвета

№ док. Ком.: COM(2022) 198 final

Относно: СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ Извеждане хората на преден план, осигуряване на устойчив и приобщаващ растеж, разгръщане на потенциала на най-отдалечените региони на ЕС

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2022) 198 final.

Приложение: COM(2022) 198 final

Страсбург, 3.5.2022 г.
COM(2022) 198 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Извеждане хората на преден план, осигуряване на устойчив и приобщаващ
растеж, разгръщане на потенциала на най-отдалечените региони на ЕС**

{SWD(2022) 133 final} - {SWD(2022) 134 final}

ВЪВЕДЕНИЕ

Пет милиона граждани на ЕС живеят в най-отдалечените части на Съюза — най-отдалечените региони: Гваделупа, Френска Гвиана, Мартиника, Майот, Реюнион и Сен Мартен (Франция); Азорските острови и Мадейра (Португалия); както и Канарските острови (Испания). Тези територии са неразделна част от ЕС и са стратегически разположени в Атлантическия океан, Карибския басейн, Южна Америка и Индийския океан.

Най-отдалечените региони притежават важни предимства: младо население, обширни морски икономически зони, уникално биологично разнообразие, богати възобновяеми източници на енергия, местоположение и климат, подходящи за космическите науки, дейности в областта на астрофизиката, а също важна космическа инфраструктура. Ръстът на реалния БВП на глава от населението в някои от тези региони изпреварва средния за ЕС¹. Ето защо с подходящи стратегии за развитие, реформи и инвестиции разликата с останалата част от ЕС може да бъде намалена в бъдеще. Освен това тези региони представляват аванпостове на Европейския съюз по целия свят с потенциал за укрепване на сътрудничеството и връзките със заобикалящите ги държави и територии.

Същевременно най-отдалечените региони са изправени пред постоянни ограничения за своето развитие, признати в член 349 от Договора за функционирането на Европейския съюз. В договора са предвидени специфични мерки в подкрепа на най-отдалечените региони, включително съобразено с обстоятелствата прилагане на правото на Съюза в тези региони и достъп до програми на ЕС.

Въпреки че тези региони до голяма степен се различават един от друг, те имат някои общи специфични особености, например тяхната отдалеченост, островния им характер², предимно малката им площ, уязвимост към изменението на климата, зависимост на икономиките от малко на брой сектори, както и високо равнище на безработицата и брутен вътрешен продукт (БВП), значително под средните за ЕС и за държавите членки³. Майот има най-ниския БВП на глава от населението (30 %) и най-високата безработица (27,8 %) в ЕС. През последните две десетилетия в няколко такива региона се наблюдава липса на сближаване с останалата част от ЕС⁵ и понастоящем те са особено силно изложени на въздействието на високите цени на енергията в съчетание с надигащата се продоволствена криза в резултат на руското нашествие в Украйна.

За да реализират потенциала си, някои най-отдалечени региони все още трябва да посрещнат основни нужди, които са от ключово значение за качеството на живот и за

---

¹ Според изчисленията на ГД „Регионална и селищна политика“ за ръста на реалния БВП на глава от населението за периода 2000—2019 г., Гваделупа, Мартиника, Реюнион, Майот и Азорските острови имат ръст на реалния БВП на глава от населението, който изпреварва средния за ЕС от 1,2 % ([Доклад за сближаването за 2022 г., ec.europa.eu да се добави линк към доклада](#)).

² Всички най-отдалечени региони са острови или архипелази, с изключение на Френска Гвиана в Южна Америка.

³ Евростат, код: [nama_10r2gdp](#). През 2020 г. БВП по паритета на покупателната способност спрямо средното равнище за ЕС варира от 30 % от средния за ЕС в Майот (най-ниското равнище в ЕС) до 76 %. От 2010 г. до 2020 г. на Канарските острови БВП спрямо средното равнище за ЕС се сви от 83 % на 62 %; на Азорските острови — от 75 % на 67 %, а в Мадейра — от 81 % на 69 %.

⁴ Евростат, код: [LFST_R_LFU3RT](#). Освен това едни от най-високите равнища на младежка безработица са регистрирани в Гваделупа (41,5 %), Майот (55,4 %) и Мартиника (38,3 %).

⁵ Евростат, код: [nama_10r_2gdp](#), сравнение на БВП през 2000 г. и през 2020 г.

постигането на целите за устойчиво развитие⁶, като например достъпа до вода, образование, здравно обслужване или транспорт. Демографските фактори също ще играят ключова роля: във връзка с очакванията до 2100 г. населението на Майот да се утрои, а на Френска Гвиана — да се удвои, тези нужди непременно ще нараснат⁷. Някои региони, като Канарските острови, Френска Гвиана, Майот и Сен Мартен, също са подложени на значителен натиск от незаконната миграция. От друга страна, през същия период в някои други най-отдалечени региони⁸ се очаква населението да се свие значително поради емиграцията на младите хора в търсене на нови възможности.

В настоящото съобщение се представят приоритетите за действие на ЕС със и за тези региони. След кризата, свързана с COVID-19, ЕС има за цел да постави хората от тези региони на първо място по пътя към устойчиво възстановяване и растеж. Те трябва да бъдат обвързани с екологичния и цифровия преход като вектори за обществена трансформация, насочена към сближаване, устойчивост и приобщаване, икономическа диверсификация и създаване на работни места, които да отговарят на нуждите на хората. Съобщението се основава на изпълнението на стратегическото партньорство с тези региони от 2017 г.⁹, представено в доклад от 2020 г. до Европейския парламент и Съвета¹⁰.

Специфичните особености на най-отдалечените региони са взети предвид в специалните законодателни актове, фондове и програми на ЕС. Комисията се ангажира да продължи да включва специфичните особености на тези региони в законодателството и политиките на ЕС, за да стимулира тяхното развитие чрез адаптирани подходи към конкретните места. В настоящото съобщение са представени предложените от Комисията инициативи, с които се допълват и подкрепят действия на регионално и национално равнище. По-специално Комисията ще засили диалога с тези региони, ще им предостави съобразена с нуждите подкрепа и ще спомогне за подобряване на административния капацитет, за да могат да се възползват пълноценно от политиките на ЕС и да разгърнат своя потенциал.

Въпреки че ЕС играе ключова роля в разгръщането на потенциала за растеж на най-отдалечените региони, тяхното благосъстояние и развитие основно зависи от избора и действията на самите региони и техните държави членки. Именно от тях зависи изготвянето и изпълнението на стратегии за развитие, съобразени с всеки регион, като определят правилните приоритети и използват пълноценно възможностите за финансиране, предоставени от европейските инструменти. С тези стратегии трябва да се предвиждат и да се отговори на нуждите на гражданите, да се работи за преодоляване на пречките пред растежа, да се използват предимствата, да се диверсифицира икономиката, да се увеличава самостоятелното задоволяване на потребностите, да се разширяват търговските връзки, да се развиват умения и да се създават работни места.

Ето защо, при все че в съобщението се посочват редица инициативи, които трябва да бъдат разработени на равнището на ЕС, в него се насърчават действията на тези региони и техните държави членки, например да се обърне внимание на техните специфични

---

⁶ По-специално целите за „изкореняване на бедността“, „добро здраве и благосъстояние“, „качествено образование“, „равенство между половете“, „чиста вода и добри санитарни условия“, „финансово достъпна и чиста енергия“, „достоеен труд и икономически растеж“, „намаляване на неравенството“ и „борба с изменението на климата“.

⁷ Евростат, код: [Proj_19rp3](#). Населението на Майот ще нарасне от 279 000 през 2020 г. на 782 000 през 2100 г.; населението на Гвиана ще нарасне от 289 000 през 2020 г. на 591 000 през 2100 г.

⁸ Евростат, код: [proj_19rp3](#). Мадейра, Азорски острови, Мартиника и Гваделупа.

⁹ COM(2017) 623 final.

¹⁰ COM(2020) 104 final.

особености в рамките на междусекторните политики и инструменти, включително Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ)¹¹ и фондовете в областта на политиката на сближаване¹², както и в рамките на хоризонтални инструменти като Инструмента за техническа подкрепа (ИТП)¹³. В съобщението се предлага също така да се обърне специално внимание на тези региони в съответните действия за постигане на валидните за целия Европейски съюз цели, например в рамките на Европейския стълб на социалните права¹⁴ и борбата с изменението на климата.

В настоящото съобщение е взета предвид информацията, получена от обществена консултация, проведена от юли до ноември 2021 г.¹⁵, четири целеви срещи с най-отдалечените региони и техните държави членки, двустранни срещи с администрациите на най-отдалечените региони, декларацията на Конференцията на председателите на най-отдалечените региони от ноември 2021 г.¹⁶, документа за обща позиция на държавите членки и най-отдалечените региони от януари 2022 г.¹⁷, резолюция на Европейския парламент¹⁸, проучване на въздействието на пандемията в тези региони¹⁹, както и становищата на Комитета на регионите (КР) и Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК)²⁰. То се основава и на предложенията, произтичащи от работата на Конференцията за бъдещето на Европа.

1. РЕАКЦИЯ НА ПАНДЕМИЯТА ОТ COVID-19 И НА КРИЗАТА, ПОРОДЕНА ОТ НЕЯ

Най-отдалечените региони бяха особено силно засегнати от кризата, породена от COVID-19. На Канарските острови младежката безработица нарасна рязко от 35,4 % през 2019 г. на 57,7 % през 2020 г.²¹. В Сен Мартен към края на 2020 г. броят на лицата, които търсят работа, се е увеличил с над 16 % спрямо предходната година. Между 2019 и 2020 г. БВП спадна с 11 % на Канарските острови и със 7 % в Мадейра на фона на спад от 7 % в Испания и 3 % в Португалия²². Най-отдалечените региони бяха засегнати и от прекъсвания на веригата на доставки. В този контекст в рамките на европейския семестър 2020 г. съответните държави членки бяха насърчени да провеждат целенасочени политики в тези региони, за да намалят риска от увеличаване на различията²³.

Комисията въведе мерки, за да спомогне за смекчаване на въздействието на пандемията. Чрез Инвестиционната инициатива в отговор на коронавируса и Инвестиционната

¹¹ [Механизъм за възстановяване и устойчивост \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euromeasures/); Регламент (ЕС) 2021/241.

¹² Регламент (ЕС) 2021/1058; Регламент (ЕС) 2021/1057.

¹³ Регламент (ЕС) 2021/240.

¹⁴ [Европейски стълб на социалните права \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euromeasures/).

¹⁵ [Най-отдалечени региони — актуализиране на стратегическото партньорство на Комисията с тези региони \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euromeasures/).

¹⁶ CPRUP — Conférence des Présidents des Régions ultrapériphériques, [декларация на Конференцията на председателите на най-отдалечените региони от ноември 2021 г. \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euromeasures/); [Приложение към декларацията на Конференцията на председателите на най-отдалечените региони \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euromeasures/)

¹⁷ [Документ за обща позиция на държавите членки и най-отдалечените региони от януари 2022 г. \(outre-mer.gouv.fr\)](https://outre-mer.gouv.fr/).

¹⁸ Резолюция на Европейския парламент (2020/2120(INI)).

¹⁹ [Study on the impact of COVID-19 on the Outermost Regions — Final Report \[„Проучване на въздействието на COVID-19 върху най-отдалечените региони — окончателен доклад“\], октомври 2021 г.](https://ec.europa.eu/euromeasures/)

²⁰ Становище CDR 3319/2020 на КР; Становище ECO/567 на ЕИСК.

²¹ Данните се отнасят за сравнение между четвъртото тримесечие на 2019 г. и четвъртото тримесечие на 2020 г.

²² Евростат, код: [nama_10r_2gdp](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&code=nama_10r_2gdp). Стандарт за популателна способност (ППС) на жител в % от средното равнище за ЕС-27 (от 2020 г.).

²³ Препоръки на Съвета: национални програми за реформи за 2020 г. на Франция (8429/20), Испания (8428/20) и Португалия (8441/20).

инициатива в отговор на коронавируса — плюс²⁴ бяха насочени средства от фондове в областта на политиката на сближаване за подпомагане на сектора на здравеопазването, заетостта, работата от разстояние и дистанционното обучение. Временната рамка за държавна помощ в условията на COVID-19²⁵ позволи предприемането на мерки в подкрепа на предприятията (по-специално малките и средните предприятия) и за запазване на заетостта в най-отдалечените региони, някои от които бяха съфинансирани по програмата за помощ за възстановяване в полза на сближаването (REACT-EU)²⁶. Например Комисията разреши над 20 схеми за помощ с цел защита на работните места и предприятията на Азорските острови и в Мадейра. Освен това по REACT-EU се предоставя целева сума за най-отдалечените региони в размер на 146 млн. евро в допълнение към част от финансовия пакет на техните държави членки. Почти една трета от пакета на Франция по REACT-EU например беше разпределен за нейните най-отдалечени региони (1,2 милиарда евро от 3,9 милиарда евро) с цел подкрепа на екологичния и цифровия преход (например безжична локална мрежа в Гваделупа) и на инфраструктурата (например нови училища във Френска Гвиана). Като основен елемент на Next Generation EU²⁷ с Механизма за възстановяване и устойчивост се цели да се повиши устойчивостта на държавите членки и да се подкрепят екологичният и цифровият преход. Съответните национални планове за възстановяване и устойчивост на държавите включват инвестиции в техните най-отдалечени региони за ширококолов достъп, чиста енергия и транспорт, саниране на сгради, достъп до пазара на труда, образование и обучение, цифровизация, социални жилища, адаптиране към изменението на климата и предотвратяване на бедствия и устойчивост. В плана на Португалия специално се предвижда финансиране за климатичния и цифровия преход на Азорските острови и в Мадейра.

---

²⁴ Регламент (ЕС) 2020/460; Регламент (ЕС) 2020/558.

²⁵ [Competition Policy - The COVID-19 State Aid Temporary Framework \[Политика в областта на конкуренцията — Временна рамка за държавна помощ в условията на COVID-19\] \(ec.europa.eu\)](#). Съобщение на Комисията „Временна рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19“ (ОВ С 91I, 20.3.2020 г., стр. 1), изменено със съобщения на Комисията C(2020) 2215 (ОВ С 112I, 4.4.2020 г., стр. 1), C(2020) 3156 (ОВ С 164, 13.5.2020 г., стр. 3), C(2020) 4509 (ОВ С 218, 2.7.2020 г., стр. 3), C(2020) 7127 (ОВ С 340I, 13.10.2020 г., стр. 1), C(2021) 564 (ОВ С 34, 1.2.2021 г., стр. 6) и C(2021) 8442 (ОВ С 473, 24.11.2021 г., стр. 1).

²⁶ Регламент (ЕС) 2020/2221.

²⁷ Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета.

Комисията приканва съответните държави членки и най-отдалечените региони:

- да отговорят на нуждите на най-отдалечените региони и да подобрят тяхната устойчивост в различните сектори и вериги на доставки, по-специално при изпълнението на националните планове за възстановяване и устойчивост и в програмите в областта на политиката на сближаване; да използват максимално REACT-EU за най-отдалечените региони и да ускорят изпълнението.

Комисията:

- ще обръща особено внимание на най-отдалечените региони в различни политики в съответните доклади по държави в рамките на процеса на европейския семестър;
- ще вземе предвид устойчивостта на веригата на доставки в най-отдалечените региони²⁸ посредством осигуряване на подходяща подготвеност и управление на кризи в рамките на инструмента в подкрепа на единния пазар в извънредни ситуации.

2. Устойчиви и приобщаващи възстановяване и растеж

За да продължи Европа по пътя на възстановяването, и с оглед на голямата несигурност, предизвикана от нахлуването на Русия в Украйна в началото на 2022 г., е необходимо стратегиите за възстановяване и растеж да бъдат приспособени към всеки от най-отдалечените региони, за да отговорят на специфичните нужди на населението (глава 2.1.), да подкрепят най-засегнатите сектори, да диверсифицират и модернизират икономиката, опирайки се на предимствата (глава 2.2.), като всичко това бъде подкрепено от екологичния и цифровия преход (глава 2.3.).

2.1. Хората на първо място: справедливи и равни възможности за всички

Средно в най-отдалечените региони се наблюдават най-високите равнища на бедност, неграмотност, безработица, незаети с работа, учене или обучение младежи, както и най-ниските нива на завършена образователна степен в ЕС. Много хора в някои от тези региони нямат достъп до чиста вода, приемливи жилищни условия, електричество, образование, здравеопазване, обществен транспорт и интернет.

При възстановяването е необходимо хората да се поставят на първо място, като качеството на живот в тези региони се доближи до средните стойности за ЕС и за отделните държави. По този начин усилията за възстановяване следва да започнат с намаляване на бедността, задоволяване на основните нужди на хората и по-специално създаване на възможности за децата и младите хора чрез интегриран подход, включващ национални политики и инвестиции в основна инфраструктура, висококачествени обществени услуги и административен капацитет, допълнени от политиките и фондовете на ЕС. В този контекст е важно да се подкрепят най-отдалечените региони в прилагането на Европейския стълб на социалните права и в постигането на целите за 2030 г. от срещата на върха в Порто относно работните места, уменията и намаляването на бедността²⁹.

Справяне с бедността, насърчаване на равенството и приобщаването

²⁸ В становището си CDR 3319/2020 КР отбелязва, че кризата е причинила сериозни проблеми, свързани с разпределянето на храни в най-отдалечените региони.

²⁹ [Социална среща на върха в Порто — Социален ангажимент от Порто \(2021 portugal.eu\)](#): до 2030 г. най-малко 78 % от хората на възраст между 20 и 64 години следва да бъдат трудово заети; най-малко 60 % от възрастните лица следва да участват в обучение всяка година; поне с 15 милиона следва намалее броят на хората, изложени на риск от бедност.

През 2019 г. делът на хората, изложени на риск от бедност, беше 28,5 % на Канарските острови, 31,8 % на Азорските острови и 27,8 % в Мадейра, което е значително над средните стойности за ЕС и за отделните държави³⁰. Равнището на бедност в Гваделупа (34 %) е повече от два пъти по-високо от това в континентална Франция (14 %)³¹. В селските райони на Реюнион всяко второ лице живее под прага на бедността³². Децата и други уязвими групи, например възрастните хора, са изложени на по-голям риск от бедност. През 2017 г. например 8 на всеки 10 деца в Майот и 6 на всеки 10 деца във Френска Гвиана са живели в домакинства, изложени на риск от бедност³³.

Освен това разликата в заетостта между жените и мъжете в най-отдалечените региони е много по-висока от средната за ЕС и е особено силно изразена в Майот, където процентът на заетите жени е приблизително наполовина по-нисък от този на мъжете (съответно 23,9 % и 41,9 %³⁴). Безработицата при жените е по-висока от тази при мъжете във всички най-отдалечени региони с изключение на Реюнион³⁵. Чрез насърчаване на участието на жените на пазара на труда може се увеличат равнищата на заетост, което ще допринесе за постигането на заложената в Европейския стълб цел за 78 % заетост до 2030 г. За тази цел са необходими подходящи мерки за постигане на равновесие между професионалния и личния живот, както и качествени образование и грижи в ранна детска възраст и дългосрочни грижи.

В този контекст действията, насочени към преодоляване на неравнопоставеността между половете в заетостта, грижите, възнагражденията и вземането на решения, а също и към това да се сложи край на насилието, основано на пола³⁶, са от съществено значение, както е посочено в европейската стратегия за равенство между половете³⁷. Стратегията на ЕС за правата на детето³⁸ и Европейската гаранция за децата³⁹ също могат да послужат като пътни карти за инициативи, целящи да защитят децата в най-отдалечените региони и да им се помогне да упражняват правата си. Фондовете в областта на политиката на сближаване на ЕС, в това число Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+), могат да допринесат за постигането на тези цели. В периода 2014—2020 г. например по линия на ЕФРР бяха предоставени 82 милиона евро в подкрепа на инфраструктура за детски и социални заведения в Мадейра и на Азорските острови. Инвестициите по линия на ЕСФ+ в най-отдалечените региони могат да спомогнат за преодоляване на бедността и социалното изключване и за предоставяне на храна и материална помощ на най-нуждаещите се лица.

Комисията приканва съответните държави членки и най-отдалечените региони:

- да определят цели за изпълнението на **Европейския стълб на социалните права** в най-отдалечените региони, които да допринасят за постигането на нейните общи цели; да гарантират, че мерките в този контекст са насочени към преодоляване на специфичните предизвикателства в тези региони; да използват пълноценно ЕФРР и

³⁰ Евростат, код: [ilc_peps11](#). Средни равнища: 17,2 в Португалия и 20,7 в Испания.

³¹ INSEE [Analyses Guadeloupe](#), бр. 43, 2020 г.

³² INSEE [Niveaux de vie et pauvreté à La Réunion en 2017](#), бр. 169, 2020 г.

³³ INSEE [Première](#), бр. 1804, 2020 г.

³⁴ Евростат, код: [LFST_R_LFE2EMPRTN](#).

³⁵ Евростат, код: [LFST_R_LFU3RT](#), 2020 г.

³⁶ COM(2022) 105 final.

³⁷ COM(2020) 152 final.

³⁸ COM(2021) 142 final.

³⁹ Препоръка (ЕС) 2021/1004 на Съвета.

ЕСФ+, включително допълнителните средства, разпределени специално за най-отдалечените региони, за постигане на целите, задачите и действията по стълба;

- да разработят мерки за **намаляване на бедността** в тези региони в рамките на националните политики, с акцент върху уязвимите групи, в това число възрастните хора; да направят оценка на въздействието на реформите върху бедността и неравенствата в тези региони;
- да обръщат специално внимание на специфичните особености на най-отдалечените региони при изпълнението на **гаранцията за младежта и гаранцията за децата** в тези региони, по-специално на плановете за действие по Европейската гаранция за децата;
- да използват национални и европейски фондове, по-специално ЕСФ+, за да подкрепят лицата, изложени на риск от бедност или социално изключване, балансираното участие на половете на пазара на труда, достъпа до пазара на труда на хората с увреждания, допринасящ за тяхното социално приобщаване, равните условия на труд и защитата на жертвите на насилие.

Комисията:

- ще оказва подкрепа на най-отдалечените региони при изпълнението на **Европейския стълб на социалните права**; ще отчита техните специфични особености в инициативите в рамките на своя план за действие; ще следи за изпълнението чрез процеса на европейския семестър; ще подкрепя обсъжданията на високо равнище относно изпълнението в тези региони;
- ще подложи на оценка свързаното с най-отдалечените региони измерение на националните планове за действие за изпълнение на **Европейската гаранция за децата**, за да гарантира, че децата в тези региони се ползват от същите възможности, както навсякъде в ЕС, и ще подкрепя обмена на най-добри практики;
- ще следи действията на тези региони за **намаляване на бедността**, интеграция и равенство, както и за предотвратяване и борба с насилието над жени⁴⁰;
- ще подкрепя по линия на ESF+ действията за намаляване на социалното изключване; ще следи за изпълнението на стратегиите за социално приобщаване (например за достъп до основни услуги);
- ще подкрепя участието на най-отдалечените региони в европейската мрежа на регионите за социална икономика и европейската схема за мисии за социална икономика.

Достъп до подходящи жилища, вода, интернет и финансово достъпни транспорт и енергия

Много хора в някои от най-отдалечените региони нямат подходящи условия за живот и достъп до основни услуги. 53 % от хората във Френска Гвиана живеят в условия на пренаселеност (8 % в континентална Франция), а в Майот 56 % от жилищата са пренаселени⁴¹. В някои региони няма достатъчен достъп до вода: в Майот една трета от домакинствата нямат достъп до течаща вода⁴²; над 30 % от населението във Френска

⁴⁰ COM(2022) 105 final.

⁴¹ [Информация за Франция въз основа на данни от INSEE](#)

⁴² INSEE, [Analyses Mayotte](#), бр. 18, 2019 г.

Гвиана няма достъп до топла вода⁴³; хората в Гваделупа нямат непрекъснат достъп до вода поради течове в разпределителната мрежа⁴⁴. Поради високите цени на енергията, допълнително завишени вследствие на руската инвазия в Украйна, съществува риск електричеството да стане финансово недостъпно за голям брой хора. Липсата на обществен транспорт се отразява върху достъпа до услуги, образование и възможности за работа.

Фондовете в областта на политиката на сближаване изпълняват важна роля за задоволяване на някои от тези основни нужди. В периода 2014—2020 г. например по линия на ЕФРР и Кохезионния фонд (КФ)⁴⁵ бяха отпуснати 116 милиона евро в подкрепа на инфраструктура за устойчив градски транспорт, водоснабдителна и енергийна инфраструктура в Мадейра и на Азорските острови. В плановете за възстановяване и устойчивост на Португалия и Франция се предвиждат инвестиции в социални жилища. За задоволяване на основните нужди на хората са необходими значителни национални инвестиции в инфраструктура, допълнени със средства от ЕС. Това трябва да намери отражение в програмирането на фондовете на ЕС и в заявленията за финансиране по програми на ЕС, като например Механизма за свързване на Европа (МСЕ)⁴⁶.

Комисията приканва съответните държави членки и най-отдалечените региони:

- да осигурят достъп до подходящи и финансово достъпни жилища, вода, електричество, транспорт и интернет; да проучат полезните взаимодействия между националните бюджети и фондовете и инструментите на ЕС, в това число фондовете в областта на политиката на сближаване; да определят цели на регионално равнище за задоволяване на основните нужди.

Комисията:

- ще оказва подкрепа на най-отдалечените региони и техните държави членки за постигане на полезни взаимодействия между националните бюджети и различните фондове и програми на ЕС, например ЕФРР, ЕСФ+, Кохезионния фонд и МСЕ, с цел задоволяване на основните нужди на хората.

Достъп до здравеопазване

Въпреки че здравните системи на най-отдалечените региони се различават значително, те се характеризират с по-нисък капацитет и по-малко на брой здравни специалисти от средните за отделните държави и за ЕС⁴⁷. Пандемията от COVID-19 показва голямата уязвимост и изолираност на тези региони. Тези региони страдат и от ниска очаквана продължителност на живота⁴⁸, особено висока детска смъртност⁴⁹, огнища на тропически

⁴³ INSEE, [Dossier Guyane, бр. 10](#), 2020 г.

⁴⁴ През 2019 г. средният процент на загубите на вода поради инфраструктурни проблеми в Гваделупа беше 63 %. 2/3 от съоръженията за пречистване на вода не са в задоволително състояние. [Eau et assainissement — Rapport chiffres clés \(guadeloupe.developpement-durable.gouv.fr\)](#).

⁴⁵ КФ е от полза за най-отдалечените региони на Португалия.

⁴⁶ Регламент (ЕС) 2021/1153.

⁴⁷ Евростат, код: [HLTH_RS_PRSRG](#). В Майот се падат 81 лекари на 100 000 души, а във Френска Гвиана — 219, като средната стойност за ЕС е 391.

⁴⁸ Евростат, код: [DEMO_R_MLIFEXP](#). Очакваната продължителност на живота на Азорските острови и в Мадейра е 78,8 години, а средната за Португалия — 81,9 години.

⁴⁹ Евростат, код: [DEMO_R_MINFIND](#). Във Френска Гвиана детската смъртност е почти тройно по-висока от средната за ЕС (9,7 спрямо 3,4 средно за ЕС).

болести и замърсяването⁵⁰. Важно е да се укрепи медицинският капацитет, да се подобрят достъпът до здравеопазване, насърчаването на здравето и профилактиката на заболяванията, както и да се укрепи подготвеността за пандемии.

По линия на фондовете в областта на политиката на сближаване и механизма за възстановяване и устойчивост може да се предостави подкрепа, например за инфраструктура, оборудване, медицинско обучение и решения за цифрово здравеопазване. С плана за възстановяване и устойчивост на Франция например ще се инвестира в модернизирани болници в най-отдалечените региони. По линия на програмата „ЕС в подкрепа на здравето“⁵¹ може да се предостави подкрепа за действия за намаляване на неравенството в достъпа до здравеопазване и за укрепване на готовността за действия при кризи, цифровото здравеопазване, насърчаването на здравето и профилактиката на заболяванията. По линия на програмата по Interreg⁵², която е основен инструмент за сътрудничество между регионите на ЕС и със съседни държави извън ЕС, може допълнително да се предостави подкрепа за сътрудничеството в областта на здравеопазването. Освен това по линия на програмата „Цифрова Европа“ се предоставя подкрепа за цифровата инфраструктура за достъп до образни изследвания и геномни данни с цел диагностика и грижи.

Комисията приканва съответните държави членки и най-отдалечените региони:

- да подкрепят развитието на здравната система и достъпа до грижи, както и да разработват решения за цифрово здравеопазване, с които да се допринесе за преодоляването на недостига на здравни специалисти и слабостите в цифровизацията на здравната система;
- да участват в действия по програмата „ЕС в подкрепа на здравето“, по-специално за преодоляване на неравенствата в областта на здравеопазването, готовността за действия при кризи и реакцията при кризи, цифровото здравеопазване, насърчаването на здравето и профилактиката на заболяванията, достъпа до здравеопазване и тропическите болести; държавите членки да вземат предвид специфичните нужди на своите най-отдалечени региони при участието си в действията по програмата „ЕС в подкрепа на здравето“;
- да си сътрудничат с Органа за готовност и реакция при извънредни здравни ситуации на Комисията за осигуряване на медицински материали от критично значение по време на криза, както и с Европейския център за профилактика и контрол върху заболяванията по отношение на подготвеността и реакцията при заплахи за здравето;
- да използват програмите по Interreg за сътрудничество в областта на здравеопазването в регионалните басейни.

Комисията:

- ще осъществи контакт със заинтересованите страни от най-отдалечените региони, за да ги включи в подготвителната работа във връзка с **годишните работни програми по програмата „ЕС в подкрепа на здравето“** и в последващи информационни събития с

⁵⁰ Използването в миналото в Карибския регион на хлордекон — пестицид, забранен в ЕС от 2003 г., е свързано с повишен брой на случаите на рак.

⁵¹ Регламент (ЕС) 2021/522.

⁵² Регламент (ЕС) 2021/1059.

цел да улесни тяхното участие в конкретни действия; ще обмисли целенасочени действия във връзка с най-отдалечените региони⁵³;

- ще включи най-отдалечените региони **в обсъждания** относно инициативи на политиката, представляващи особен интерес, като например по отношение на ваксинацията, рака, психичното здраве;
- ще покани неправителствени организации (НПО) от най-отдалечените региони и други заинтересовани страни да се присъединят към **платформата на заинтересованите страни в областта на здравната политика**;
- ще подобри достъпността, качеството и устойчивостта на здравеопазването чрез ЕСФ+ и ЕФРР;
- ще вземе предвид специфичните уязвимости на най-отдалечените региони в работните програми на Органа за готовност и реакция при извънредни здравни ситуации⁵⁴ на Комисията;
- ще подкрепи изпълнението на действията по европейския план за борба с рака, който е насочен към справяне с неравния достъп до профилактика, скрининг, диагностика, лечение и грижи.

Възможности за младите хора: образование, обучение, подкрепа за заетостта и предприемачество

В най-отдалечените региони се наблюдават висока младежка безработица и изтичане на мозъци. Младежката безработица е над 50 % на Канарските острови и в Майот и около 40 % в Гваделупа, Мартиника и Реюнион, което е много по-високо от средното равнище за ЕС от 16 %. Тези региони имат особено високи равнища на незаетите с работа, учене или обучение (33,6 % във Френска Гвиана и 24,6 % в Реюнион, което е тройно и двойно повече от средното съответно за Франция и за ЕС) и на преждевременно напускащите системата на образованието и обучението (27 % на Азорските острови, което е тройно повече от средното равнище от 8,9 % за Португалия)⁵⁵.

Завършените образователни степени също са по-ниски в тези региони. Неграмотността е широко разпространена в най-отдалечените региони на Франция: в зависимост от региона от 30 % до 73 % от 17-годишните имат затруднения с четенето (много по-високо от средното равнище за страната от 9,6 %)⁵⁶. В този контекст подпомагането на образованието, обучението и ученето през целия живот е приоритет за подкрепа от ЕС и е в съответствие с резултатите от обществената консултация от 2021 г. Планът за действие на Европейския стълб на социалните права има за цел да се намали процентът на незаетите с работа, учене или обучение от 12,6 % (2019 г.) на 9 % до 2030 г., по-специално чрез подобряване на перспективите им за заетост. Съгласно гаранцията за младежта, държавите членки са се ангажирали да гарантират, че младите хора получават предложение за работа, образование, чиракуване или стаж в рамките на четири месеца след напускане на системата на образование или на работа.

⁵³ [Документ за обща позиция на държавите членки и най-отдалечените региони от януари 2022 г. \(outre-mer.gouv.fr\)](https://outre-mer.gouv.fr/).

⁵⁴ В съответствие с предложеното от участниците в обществената консултация.

⁵⁵ Евростат, код: [EDAT_LFSE_16](#).

⁵⁶ [Convention Nationale des Associations de Protection de l'Enfant, La protection de l'enfance en Outre-mer. Etat des lieux et phenomenes émergents \(cnape.fr\)](#).

В този контекст ЕС подкрепя развитието на умения в най-отдалечените региони чрез набор от инструменти. В периода 2021—2027 г. по линия на ЕСФ+ ще бъде предоставена подкрепа за обучението, предотвратяването на отпадането от училище и професионалното ориентиране, младежката заетост, предприемачеството и създаването на предприятия, като най-малко 12,5 % от средствата по програмата ще бъдат предоставени за подкрепа на младите хора. Плановете за възстановяване и устойчивост също имат важна роля — с плана за възстановяване и устойчивост на Франция например се подпомагат висши учебни заведения в Гваделупа и Реюнион. През периода 2014—2020 г. почти 25 000 души от Мартиника са взели участие в образование и обучение, финансирани по линия на ЕСФ. С новите допълнителни средства за най-отдалечените региони по линия на ЕСФ+ ще бъдат подкрепени професионалното образование и обучение, чиракуването, прехода от училище към работа, младежката заетост и мобилността. Чрез направлението за заетост и социални иновации на ЕСФ+ може да се подпомогне достъпът до финансиране за социалните предприятия, както и подобрената мобилност на работна сила и модернизирването на политиките за заетост. Новата инициатива ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve), подкрепяна от този фонд, е инициатива за активно приобщаване, която помага на незаети с работа, учене или обучение млади хора в неравностойно положение да придобият професионален опит в чужбина и необходимите компетентности, за да навлязат на пазара на труда и да участват в обществото. Инициативата има за цел по-специално да обхване млади хора от селските, периферните и по-слабо развитите региони, като им дава възможност да придобият професионален опит в друга държава членка. С нея може също така да се подпомогне мобилността на младите хора от най-отдалечените региони към съседните държави извън ЕС или към континента.

През Европейската година на младежта — 2022 г. младите хора ще бъдат овластени чрез различни инициативи, в това число нова инициатива, насочена изключително към младите хора от най-отдалечените региони. По линия на програма „Еразъм+“⁵⁷ се предоставя допълнителна подкрепа за студенти от тези региони за учене в чужбина, в това число сътрудничество със съседни държави извън ЕС. През периода 2014—2020 г. 28 500 души от всички най-отдалечени региони са участвали в проекти за мобилност по „Еразъм+“⁵⁸. Чрез стратегията си за приобщаване и разнообразие Комисията подпомага участието на младежи от тези региони в „Еразъм+“ и в Европейския корпус за солидарност. Освен това е важно да се насърчават младите изследователи от тези региони и да се подкрепя тяхното участие в „Хоризонт Европа“ — програмата на ЕС за научни изследвания и иновации⁵⁹, както и да се разкриват атрактивни възможности за заетост пред младите хора в техните региони. Комисията също така подготвя инициатива за смекчаване на предизвикателствата, свързани с изтичането на мозъци в засегнатите части на ЕС, като например най-отдалечените региони, и за намиране на възможни решения.

Комисията приканва съответните държави членки и най-отдалечените региони:

- да създадат схеми за чиракуване, запазване на работни места и наемане на млади хора в най-отдалечените региони в рамките на гаранцията за младежта, като използват фондовете на ЕС и отчитат свързаните с пола аспекти; да включат инициативата ALMA в програмите по ЕСФ +; да изпитват модели за цифрово образование;

⁵⁷ Регламент (ЕС) 2021/817.

⁵⁸ Информационно табло на ГД „Образование и култура“.

⁵⁹ Регламент (ЕС) 2021/695.

- да установят необходимите умения в най-отдалечените региони; да използват ЕСФ+, в това число допълнителните средства в размер на 370 милиона евро, за подобряване на образованието, обучението, мобилността и заетостта на младите хора;
- да предоставят професионално ориентиране на младите хора; да отчитат свързаните с пола аспекти; да създадат единни звена за контакт, които да подпомагат намирането на първа работа;
- да използват Interreg за допълнително разработване на регионални схеми за образователна мобилност, като постигат полезно взаимодействие с „Еразъм+“.

Комисията:

- ще създаде схема за отпускане на безвъзмездни средства в общ размер от 1 милион евро, която да позволи на младите хора да изготвят и изпълняват проекти на местно равнище, с обръщане на специално внимание на равенството и приобщаването, като част от Европейската година на младежта — 2022 г., с ръководена от Комисията техническа помощ по линия на ЕФРР;
- ще отчита специфичните особености на тези региони в годишните работни програми по ЕСФ+; ще подпомага регионите при използването на новите допълнителни средства по ЕСФ+, като следи как се използват;
- ще признава специфичните особености на най-отдалечените региони и ще подкрепя участието им в **работните програми по „Еразъм+“**, включително обмен с държави извън ЕС⁶⁰ и във **водещата инициатива „Европейски университети“**, а също в центровете за високи постижения в областта на професионалното образование;
- ще си сътрудничи с националните агенции, за да подпомогне допълнително участието на младежите от най-отдалечените региони в **„Еразъм+“** и **Европейския корпус за солидарност**;
- ще предоставя съобразена с обстоятелствата информация в подкрепа на участието на младежите от най-отдалечените региони в инициативата Interreg за младежка доброволческа дейност, например в съседни държави;
- ще отчете специфичните особености на най-отдалечените региони в инициативата „Пътища към успеха в училище“, за да ограничи преждевременното напускане на системата на образованието и обучението.
- ще вземе предвид специфичните особености на най-отдалечените региони в рамките на предстоящата инициатива за смекчаване на предизвикателствата, свързани с изтичането на мозъци.

2.2. ИЗПОЛЗВАНЕ НА АКТИВИТЕ, СПРАВЯНЕ С ОГРАНИЧЕНИЯТА, СЪСРЕДОТОЧАВАНЕ ВЪРХУ ОСНОВНИ СЕКТОРИ

Най-отдалечените региони се различават значително помежду си. Всеки регион има свои индивидуални ограничения и активи — от селското стопанство или туризма до синята икономика или астрофизиката. Икономическото развитие варира значително — от Майот (30 % от БВП на ЕС) и Френска Гвиана (46 %) до Мадейра (69 %) и Мартиника (76 %).

⁶⁰ Европейският парламент, КР и Конференцията на председателите на най-отдалечените региони призовават за мерки за засилване на участието на най-отдалечените региони в „Еразъм+“ и за насърчаване на обмена със съседните държави.

Това рязко разграничение изисква адаптирани стратегии за регионално развитие. От основно значение за възстановяването и растежа е диверсификацията на техните икономики чрез съсредоточаване върху тяхната добавена стойност в съответствие със стратегиите им за интелигентна специализация.

Кризата, предизвикана от COVID-19, а също текущият ръст на цените на енергията и храните, дължащ се на руското нашествие в Украйна, изведоха на преден план необходимостта тези отдалечени региони да развият известно ниво на автономност в селското стопанство и енергийните доставки, както и да диверсифицират източниците. Капацитетът за производство на екологично чисти храни е възможност за диверсификация и екологизиране на сектора и за създаване на качествени работни места. По същия начин използването на инсталации за чиста енергия, например въз основа на слънчева и вятърна енергия, може да спомогне за преодоляване на недостига и за декарбонизиране на техния енергиен микс.

Научни изследвания, иновации и интелигентна специализация

Най-отдалечените региони са в процес на актуализиране на своите стратегии за интелигентна специализация⁶¹, за да насърчат иновациите в най-обещаващите сектори, а именно в областта на хранително-вкусовата промишленост, биоикономиката, устойчивата синя икономика, обучението и научните изследвания в областта на тропическата медицина, туризма и творческата индустрия. Чрез насърчаването на научните изследвания и иновациите може да се помогне на тези региони да използват ефективно своите активи и да се интегрират в европейското научноизследователско пространство (ЕИП). Комисията ще се стреми да подобри достъпа до високи научни постижения и да преодолее различията в областта на иновациите⁶². В рамките на предходната рамкова програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“ най-отдалечените региони получиха помощ за увеличаване на изследователския си капацитет по линия на проекта FORWARD⁶³. В компонента „Разширяване на участието и разпространяване на високите научни постижения“, който има за цел оказването на подкрепа на изоставащи в научните изследвания държави, бяха включени всички най-отдалечени региони. В неотдавнашните покани за представяне на проекти по „Хоризонт Европа“, например в областта на морското биологично разнообразие или възстановяването на екосистемите, са отчетени специфичните особености на най-отдалечените региони. Следва да се проучат възможностите за полезни взаимодействия между ЕФРР и „Хоризонт Европа“, например кумулативно финансиране и подкрепа за проекти, които са получили знака за качество „Печат за високи постижения“. „Хоризонт Европа“ допълнително насърчава сътрудничеството между националните програми за научни изследвания и иновации, което дава възможност на държавите да определят общи приоритети за своите най-отдалечени региони, както и да работят съвместно по покани за представяне на предложения. Мисията „Възстановяване на нашите океани и води до 2030 г.“ на „Хоризонт Европа“ предоставя допълнителни възможности за насърчаване на местните научни изследвания и иновации.

ЕФРР ще предостави подкрепа за иновациите чрез основните си програми, програмите по Interreg и инициативата за междурегионални инвестиции в иновации, с която се

---

⁶¹ COM(2017) 376 final.

⁶² COM(2020) 628 final.

⁶³ [FORWARD Fostering research excellence in EU outermost regions \(forward-h2020.eu\)](https://forward-h2020.eu) [Насърчаване на високите постижения в областта на научните изследвания в най-отдалечените региони на ЕС] (forward-h2020.eu)

разширяват междурегионалните проекти в областите на интелигентната специализация. Европейският фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА)⁶⁴ също насърчава внедряването на научните изследвания, иновациите и технологиите в синята икономика, а платформата и фондът BlueInvest⁶⁵ предоставят услуги в областта на готовността за инвестиции.

Комисията приканва съответните държави членки и най-отдалечените региони:

- да вземат участие във възможностите, предоставяни по направлението за разширяване на програмата „Хоризонт Европа“, както и в поканите за представяне на проекти по теми от основно значение за най-отдалечените региони;
- да започнат процес за определяне на общи приоритети с оглед сътрудничество на ниво програми между организации, финансиращи научни изследвания, в рамките на „Хоризонт Европа“;
- да преразгледат и изпълняват стратегии за интелигентна специализация; да се възползват от възможностите на междурегионалните партньорства и веригите за създаване на стойност в областта на интелигентната специализация.

Комисията:

- ще разработи съобразена с най-отдалечените региони покана за представяне на предложения в рамките на **работната програма за 2023—2024 г. по инициативата за междурегионални инвестиции в иновации**;
- **ще предложи**, в зависимост от резултатите от проекта FORWARD, **специално действие за координация и подкрепа в рамките на частта „Разширяване на участието“ на програма „Хоризонт Европа“**, както беше предложено от най-отдалечените региони, с цел да се активизират допълнително местните научноизследователски и иновационни общности, например чрез проекти на местни изследователи по специфични за тези региони социално-икономически теми;
- ще подкрепя най-отдалечените региони при изготвянето и изпълнението на стратегии за интелигентна специализация, и ще предоставя съобразена с обстоятелствата подкрепа чрез **общността за обмен на практики**, която ще стартира до края на 2022 г.;
- ще гарантира, че следващите работни програми по „Хоризонт Европа“ включват теми от значение за най-отдалечените региони.

Мобилност, транспорт, туризъм, култура

Най-отдалечените региони разчитат на въздушните и морските връзки за транспорт и снабдяване със стоки. Транспортните връзки в рамките на регионите и към континентална Европа са от съществено значение за достъпа на хората до образование, обучение и работа, както и за бизнеса, търговията и туризма. Туризмът допринася за значителен дял от тяхната икономика — 35 % от БВП на Канарските острови⁶⁶ и една четвърт от БВП на

⁶⁴ Регламент (ЕС) 2021/1139.

⁶⁵ [BlueInvest \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/blueinvest/).

⁶⁶ [Прочуване на въздействието на COVID-19 върху най-отдалечените региони — окончателен доклад, октомври 2021 г. \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economy_finance/).

Мадейра, но секторът беше силно засегнат от кризата, свързана с COVID-19⁶⁷. В Мадейра броят на гостите в туристическите обекти намаля с 61 %, което доведе до спад на приходите от 64 % през 2020 г. спрямо 2019 г.⁶⁸

Различни фондове на ЕС могат да подкрепят мобилността, транспорта и туризма. МСЕ може да съфинансира транспортна инфраструктура, а работната му програма специално подкрепя морски пристанища с цел да спомогне за подобряване на транспортната свързаност на най-отдалечените региони. В предложението на Комисията за преразглеждане на Регламента за трансевропейската транспортна мрежа⁶⁹ са отчетени нуждите от транспортна свързаност на най-отдалечените региони, като с него се добавят техните пристанища, градски възли и пътища в картите на трансевропейската транспортна мрежа и това ги прави допустими за подкрепа от МСЕ. Тези региони могат да използват ЕФРР и Кохезионния фонд⁷⁰ за летищна инфраструктура и за подпомагане на туристическия сектор. Планът за възстановяване и устойчивост на Испания например подкрепя устойчивостта в областта на туризма с цел инвестиции в инфраструктура и маркетинг.

Като се има предвид силната зависимост на най-отдалечените региони от въздушните връзки, всички полети от тях към Европейското икономическо пространство са освободени от задълженията по схемата за търговия с емисии (СТЕ) до края на 2023 г.⁷¹. През 2021 г. Комисията предложи полетите между тези региони и техните държави членки да бъдат освободени от СТЕ⁷² до 2030 г. Екологичният и цифровият преход и устойчивостта в сектора на туризма ще бъдат направлявани от Transition pathway for tourism („Пътя на прехода в туризма“)⁷³, чрез предложените действия, които най-отдалечените региони могат да следват. Накрая, Комисията подкрепи културния сектор чрез пилотен проект за култура, насочен към най-отдалечените региони и отвъдморските страни и територии (ОСТ)⁷⁴, както и чрез други инициативи⁷⁵ в допълнение към програма „Творческа Европа“.

Комисията приканва съответните държави членки и най-отдалечените региони:

- да се възползват от всички възможности за финансиране на основна транспортна инфраструктура, в т.ч. за алтернативни горива;
- да инвестират в адаптивен, цифрово пригоден и устойчив туризъм, като използват възможностите за финансиране от ЕС, по-специално в програмирането на фондове в областта на политиката на сближаване, както и да участват в изпълнението на стратегията „Път на прехода в туризма“ и да споделят свързани с туризма данни;
- да повишават квалификацията и да преквалифицират работниците в сектора на

⁶⁷ [Регионално въздействие на кризата с COVID-19 върху туристическия сектор — окончателен доклад, август 2021 г. \(ec.europa.eu\).](https://ec.europa.eu/regiona/regiona_en)

⁶⁸ [Проучване на въздействието на COVID-19 върху най-отдалечените региони — окончателен доклад, октомври 2021 г. \(ec.europa.eu\).](https://ec.europa.eu/regiona/regiona_en)

⁶⁹ COM(2021) 812 final.

⁷⁰ Кохезионният фонд се прилага за най-отдалечените региони на Португалия.

⁷¹ Регламент (ЕС) 2017/2392.

⁷² COM(2021) 552 final.

⁷³ [„Път на прехода в туризма“ \(ec.europa.eu\).](https://ec.europa.eu/regiona/regiona_en)

⁷⁴ 13-те ОСТ са асоциирани към ЕС: Аруба (NL), Бонер (NL), Кюрасао (NL), Френска Полинезия (FR), Френски южни и антарктически територии (FR), Гренландия (DK), Нова Каледония (FR), Саба (NL), Сен Бартелеми (FR), Синт Еустахиус (NL), Синт Мартен (NL), Сен Пиер и Микелон (FR) и Уолис и Футуна (FR).

⁷⁵ Например Cultural Creative Cities Monitor и Culture Gems.

туризма по линия на партньорството за туризма в рамките на Пакта за умения.

Комисията:

- ще отчете специфичните особености на регионите при преразглеждането на Регламента за въздухоплавателните услуги;
- ще насърчава и улеснява използването от страна на най-отдалечените региони на наличните инструменти на ЕС за подобряване на транспортната свързаност и мобилността;
- ще подкрепя инвестициите в туристическия сектор; ще гарантира, че фондовете на ЕС, например фондовете в областта на политиката на сближаване, подкрепят възстановяването и устойчивото развитие на този сектор;
- ще предоставя информация на туристическия сектор относно възможностите за финансиране и ще подпомага използването им;
- ще отчете специфичните особености на регионите в критериите за екомаркировка за туристически обекти в ЕС; ще насърчава споделянето на свързани с туризма данни и разработването на пространство за данни за туризма;
- ще отчете специфичните особености на най-отдалечените региони в работните програми по направлението „МЕДИА“ на програма „Творческа Европа“.

Биологично разнообразие

Най-отдалечените региони са от изключително голямо значение за биологичното разнообразие. Това е признато в Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г.⁷⁶, в която специално се подчертава необходимостта от защита и възстановяване на техните екосистеми. Голям брой сектори, в това число туризмът, рибарството, горското стопанство и селското стопанство, зависят от това биологично разнообразие. Освен това екосистемите в добро състояние осигуряват чисти въздух и вода и смекчават отрицателното въздействие на изменението на климата. Следователно е от съществено значение те да бъдат защитавани и възстановявани. Комисията приканва държавите членки да включат всички свои най-отдалечени региони в мрежата от защитени територии на ЕС „Натура 2000“⁷⁷, в случаите, когато това все още не е направено.

Инвестициите по ЕФРР ще спомогнат за опазването и възстановяването на защитените територии, както и на екосъобразната инфраструктура. ЕФМДРА подкрепя морските защитени територии, живите морски ресурси и екосистемите. Инвестиции в областта на биологичното разнообразие могат да бъдат осигурени и чрез програма InvestEU⁷⁸. Освен това специфичните особености на най-отдалечените региони са отчетени в Програмата за околната среда и действията по климата (LIFE)⁷⁹ във всичките нейни компоненти: биологично разнообразие, екосистемни услуги, кръгова икономика, изменение на климата и енергия, като на заявленията от тези региони се отделя специално внимание и се дават бонус точки. LIFE включва и схема за отпускане на безвъзмездни средства за малки

⁷⁶ COM(2020) 380, ангажимент за защита на най-малко 30 % от сухоземната територия и 30 % от морските басейни на ЕС.

⁷⁷ [Мрежа „Натура 2000“ \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/nature).

⁷⁸ InvestEU е бюджетна гаранция, насочена към привличане на частни и публични средства в подкрепа на инвестиции в: устойчива инфраструктура; научни изследвания, иновации и цифровизация; малки предприятия; както и социални инвестиции и умения.

⁷⁹ Регламент (ЕС) 2021/783; Работна програма по програма LIFE за 2021—2024 г., C(2021) 4997 final.

проекти в най-отдалечените региони със съфинансиране от 95 %. Комисията създаде и инициативата за техническа помощ Green Assist в подкрепа на публични и частни инвестиции в природния капитал, биологичното разнообразие, кръговата икономика и екологизирането на други инвестиции. Освен че опазват околната среда, такива инвестиции имат голям потенциал за устойчив екотуризъм, както и за икономическа диверсификация, например по отношение на научноизследователската и развойната дейност в областта на фармацевтиката.

Комисията приканва съответните държави членки и най-отдалечените региони:

- да се възползват от специфичните възможности по програма LIFE, например безвъзмездни средства за проекти в областта на биологичното разнообразие; по програма „Хоризонт Европа“, например за научни изследвания в областта на морското биологично разнообразие⁸⁰, и по линия на инициативата за междурегионални инвестиции в иновации за сътрудничество в областта на екологичния преход;
- да изпълняват стратегии за включване на биологичното разнообразие във всички сектори; да разработват мерки за защита и възстановяване на екосистемите на най-отдалечените региони в рамките на националните планове за възстановяване;
- да насърчават зелените умения и работни места при изпълнението на всички програми на ЕС⁸¹; да комбинират фондове с финансови инструменти, като използват инициативата за техническа помощ Green Assist.

Комисията:

- ще увеличи подкрепата в рамките на програма LIFE за периода 2025—2027 г. за проекти в областта на важни или новооткрити видове⁸² в най-отдалечените региони, при условие че бъде извършена оценка⁸³;
- ще приеме предложение за **регламент за възстановяване на природата**, отчитащ специфичните особености на най-отдалечените региони; ще следи за изпълнението на мерките за възстановяване на природата в тези региони;
- ще продължава да подкрепя оценки на екосистемите в най-отдалечените региони, например чрез проекта MOVE-ON⁸⁴; ще ги предоставя на Центъра за знания в областта на биологичното разнообразие⁸⁵.

Синя икономика

Благодарение на обширните си изключителни икономически зони (ИИЗ), които съставляват повече от половината от ИИЗ на ЕС, както и на богатото си морско биологично разнообразие, най-отдалечените региони имат уникален потенциал в областта на синята икономика. Рибарството и морският транспорт продължават да бъдат важна

⁸⁰ В становище ECO/567 на ЕИСК се призовава за усилия в областта на научните изследвания и иновациите, свързани с океаните.

⁸¹ В съответствие със Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г. за действията в областта на биологичното разнообразие са необходими най-малко 20 милиарда евро годишно, а биологичното разнообразие трябва да бъде включено във фондовете и програмите на ЕС в размер до 7,5 % от годишните разходи през 2024 г. и 10 % в периода 2026—2027 г.

⁸² Това се отнася за видове, които все още не са оценени от Международния съюз за опазване на природата.

⁸³ Декларация на Конференцията на председателите на най-отдалечените региони от ноември 2021 г.

⁸⁴ [Проект MOVE-ON \(moveon-project.eu\)](https://moveon-project.eu).

⁸⁵ В съответствие с предложеното в резолюция на Европейския парламент (2020/2120(INI)).

част от техните икономики. От голямо значение е най-отдалечените региони да разработват устойчиво стратегиите си в областта на синята икономика, включително чрез защита на морското им биологично разнообразие.

ЕФМДРА и фондовете в областта на политиката на сближаване подкрепят морския сектор на най-отдалечените региони. По линия на ЕФМДРА тези региони се ползват от целеви бюджет в размер на 315 милиона евро за структурни инвестиции и компенсиране на допълнителни разходи, както и от специални разпоредби за държавната помощ за рибарството и аквакултурите. Комисията предложи да се запазят специалните условия за тези региони в рамките на текущия преглед на тези правила⁸⁶. Чрез инвестиции в иновативна възобновяема морска енергия, синя биотехнология, аквакултури, научни изследвания, опазване и устойчиво проучване на дълбоководните ресурси, както и в обучение могат да се създадат нови модели на стопанска дейност и работни места. Освен това чрез мисията „Възстановяване на нашите океани и води до 2030 г.“ програмата „Хоризонт Европа“ предоставя възможности за координиране на мерки за постигане на неутрална по отношение на климата синя икономика и за намаляване на замърсяването и емисиите на парникови газове в морския сектор.

Комисията приканва съответните държави членки и най-отдалечените региони:

- да изпълняват стратегии в областта на синята икономика, като се възползват от полезните взаимодействия между различните видове подкрепа от страна на ЕС, в това число ЕФМДРА за структурни инвестиции, ЕФРР и МСЕ за инфраструктура, ЕСФ+ за обучение, LIFE и ЕФМДРА за действия в областта на климата и биологичното разнообразие и програмата „Хоризонт Европа“ за иновации;
- да засилят усилията за борба срещу незаконния риболов;
- да вземат участие във вериги за създаване на стойност в областта на устойчивата синя икономика (например син туризъм, морска енергия, устойчиви рибарство и аквакултури, предотвратяване на замърсяването, управление на риска);
- да провеждат проучвания в областта на събирането на данни и рибните запаси с подкрепа от ЕФМДРА в съответствие с препоръките от направеното през 2022 г. проучване в областта на събирането на данни и научните консултации в най-отдалечените региони на ЕС⁸⁷; да подобряват изпълнението на задълженията за представяне на отчети;
- да вземат участие в мисията „Възстановяване на нашите океани и води до 2030 г.“.

Комисията:

- ще отправи покана за представяне на предложения за стратегии в областта на синята икономика в най-отдалечените региони в съответствие с работната програма по ЕФМДРА за периода 2022—2023 г.; ще подкрепя синята икономика на най-отдалечените региони в рамките на ЕФМДРА, както беше предложено от Европейския парламент, регионите и техните държави членки;

⁸⁶ [Обществена консултация относно преразгледаните правила за държавната помощ за рибарството и аквакултурите \(ec.europa.eu\).](https://ec.europa.eu/consultations/consultation/consultation-on-the-revised-rules-for-state-aid-to-fishing-and-aquaculture)

⁸⁷ [Overview of the state of data collection and scientific advice in the EU ORs, with case study on a roadmap towards regular stock assessment in French Guiana \[„Преглед на състоянието на събирането на данни и научните консултации в НОР на ЕС, включващ казус на пътна карта за редовна оценка на запасите във Френска Гвиана“\] — Служба за публикации на ЕС \(ec.europa.eu\).](https://ec.europa.eu/consultations/consultation/consultation-on-the-revised-rules-for-state-aid-to-fishing-and-aquaculture)

- ще работи в диалог със съответните държави членки за решаване на въпроса със събирането на данни, свързани с рибарството⁸⁸, в най-отдалечените региони, както е посочено в приложимото законодателство на ЕС⁸⁹, като отчита специфичните особености на тези региони и въз основа на резултатите от проучването от 2022 г. относно събирането на данни и научните становища в най-отдалечените региони на ЕС⁹⁰;
- ще продължи да подкрепя споразуменията за партньорство в областта на устойчивото рибарство, които са от полза за икономиката на най-отдалечените региони, по-специално такива със съседните държави на най-отдалечените региони;
- ще организира обмени на знания в областта на морското пространствено планиране и възобновяемата енергия, по-специално чрез проекта Advancing Maritime Spatial Planning in Outermost Regions [„Подобряване на морското пространствено планиране в най-отдалечените региони“] за периода 2021—2024 г.

Селско стопанство и развитие на селските райони

Селското стопанство продължава да бъде основен сектор в повечето най-отдалечени региони, който допринася за значителен дял от добавената стойност и заетостта. Иновациите могат да спомогнат за подобряване на качеството на храните и на ефективността на ресурсите, както и за намаляване на отпечатъка на производството на храни. В съответствие със стратегията „От фермата до трапезата“ увеличаването на биологичното земеделие в тези региони може да доведе както до екологични, така и до икономически ползи. Развитието и адаптирането на селското стопанство към предизвикателствата на бъдещето, като се използват по-малко химически пестициди и антибиотици и повече агроекологични подходи, са от ключово значение за подобряване на конкурентоспособността.

ЕС ще продължи решително да подкрепя селското стопанство на най-отдалечените региони. Програмата от специфични мерки за отдалечените региони и за островите (POSEI)⁹¹ подкрепя местното производство чрез преки плащания към земеделските стопани, пазарни мерки и доставки на основни селскостопански продукти. Благодарение на тясното междуинституционално сътрудничество бюджетът на POSEI за периода 2021—2027 г. ще запази финансовия си капацитет. Освен това Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони предвижда специални условия за тези региони, в т.ч. задължение за държавите членки да адаптират стратегическите си планове по общата селскостопанска политика (ОСП) към специфичните особености на своите най-отдалечени региони⁹², както е подчертано и в препоръките на Комисията⁹³, като същевременно допринася за целта за подобряване на икономическата, екологичната и социалната устойчивост.

⁸⁸ Съобщение „Насоки за анализ на баланса между риболовния капацитет и възможностите за риболов“, COM (2014)545.

⁸⁹ Насоки за преглед на държавната помощ за рибарството и аквакултурите (ОВ С 217, 2.7.2015 г., стр. 1), изменени със съобщението за изменение на насоките и регламент на Комисията (ОВ С 422, 22.11.2018 г., стр. 1).

⁹⁰ [Преглед на състоянието на събирането на данни и научните консултации в НОР на ЕС \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/).

⁹¹ Програма от специфични мерки за отдалечените региони и за островите; Регламент (ЕС) № 228/2013.

⁹² Съображение 99 от Регламент (ЕС) 2021/2115.

⁹³ COM(2020) 846 final; SWD(2020) 379; SWD(2020) 374; SWD(2020) 398.

Също така с инструментите за отпускане на държавна помощ в подкрепа на селското стопанство, горското стопанство и селските райони⁹⁴ се дава възможност за по-високи равнища на максималния интензитет на помощта за инвестиции в тези региони и за оперативна помощ. Комисията предложи да продължи предоставянето на специални условия за най-отдалечените региони в рамките на текущия преглед на тези инструменти⁹⁵. За да подкрепи развитието на селското стопанство и развитието на селските райони в най-отдалечените региони, Комисията ще работи в партньорство с държавите членки за адаптиране и модернизиране на съществуващите действия, финансирани от POSEI, с оглед по-балансирано развитие между различните селскостопански сектори (традиционни експортни сектори и сектори на животновъдството и на диверсификацията на културите). В контекста на руското нашествие в Украйна Комисията прие мерки в подкрепа на най-засегнатите земеделски производители⁹⁶. Предвид свързаното с него повишаване на цените на храните и риска от прекъсване на доставките, както и за да се гарантира продоволствената сигурност, тези мерки включваха авансови плащания на земеделските стопани, временни правила, позволяващи помощ за засегнати от кризата предприятия също и в агрохранителния сектор⁹⁷, и възможности за гъвкавост при вноса на фуражи.

Комисията приканва съответните държави членки и най-отдалечените региони:

- да обръщат специално внимание на сектора на селското стопанство и развитието на селските райони на най-отдалечените региони при насърчаването на екологичен, цифров и справедлив преход, използването на активите и справянето с ограниченията;
- да насърчават диверсификацията, модернизацията в селското стопанство и повишената продоволствена автономност, да инвестират в технологии, позволяващи ефективно използване на ресурсите, както и да повишават квалификацията на/преквалифицират селскостопанските работници.

Комисията:

- ще гарантира, че стратегическите планове по ОСП на държавите членки отговарят на изискванията съгласно регламента за ОСП и отчитат специфичните особености на най-отдалечените региони, както и че приоритетите на ЕС по отношение на насърчаването на екологичен, цифров и справедлив преход са намерили място в плановете;
- ще работи съвместно със съответните държави членки за подобряване на тяхното програмиране и годишни доклади за изпълнението по POSEI и за да гарантира, че финансираните по POSEI действия са съгласувани със стратегическите планове по ОСП, например по отношение на екологичните и социалните цели и диверсификацията;
- ще следи за изпълнението на препоръките от доклада POSEI от 2021 г.⁹⁸, по-специално във връзка с необходимостта от справедливо разпределение на помощите, насърчаване на устойчиви селскостопански практики, качеството на продуктите, продуктовете

⁹⁴ Насоки на Европейския съюз за държавната помощ в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за периода 2014—2020 г. (ОВ С 201, 1.7.2014 г., стр. 1), срокът на действие на които е удължен до 31 декември 2022 г. (ОВ С 424, 8.12.2020 г., стр. 30); Регламент (ЕС) № 702/2014 на Комисията.

⁹⁵ [Обществена консултация относно преразглежданите правила за държавната помощ за секторите на селското и горското стопанство и в селските райони \(ec.europa.eu\).](https://ec.europa.eu/observatory/food-and-rural-development/observatory/observatory_en)

⁹⁶ COM(2022) 133 final.

⁹⁷ C(2022) 1890.

⁹⁸ COM(2021) 765 final;

диференциация и обмяната на добри практики;

- ще анализира селското стопанство на най-отдалечените региони съгласно дългосрочната визия за селските райони в рамките на Обсерваторията за селските райони на ЕС и в платформата за съживяване на селските райони; ще споделя знания в рамките на мрежата на ЕС по ОСП и ще проучва възможностите за сътрудничество;
- като част от LEADER ще продължи да насърчава местното развитие и да подкрепя внедряването на иновации и технологии в селското стопанство, по-специално чрез Европейското партньорство за иновации за селскостопанска производителност и устойчивост;
- ще насърчава прехода към по-голяма продоволствена автономност в най-отдалечените региони чрез двата инструмента по ОСП, като същевременно гарантира висококачествени храни, произведени чрез устойчиво земеделие.

2.3. ПРИЛАГАНЕ НА ПРАВИЛЕН ПОДХОД: НАСЪРЧАВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНИЯ И ЦИФРОВИЯ ПРЕХОД

2.3.1. ЕКОЛОГИЧЕН ПРЕХОД: КЪМ УСТОЙЧИВА ИКОНОМИКА

С екологичния преход се цели да се постигне устойчива, зелена и неутрална по отношение на климата трансформация на обществото и икономиката във всички политики. В съобщението относно Европейския зелен пакт⁹⁹ Комисията се ангажира да обръща специално внимание на най-отдалечените региони, като отчита тяхната уязвимост към природни бедствия, както и уникалното им биологично разнообразие и богатите им възобновяеми източници на енергия. Тези региони са в добра позиция да се превърнат в примери за подражание в областта на развитието, като зачитат кръговата икономика и неутралността по отношение на климата, а също така инвестират и създават работни места в зелени и сини решения в сектори като туризма, селското стопанство и рибарството. Участниците в обществената консултация изведоха климата, биологичното разнообразие и околната среда сред петте най-важни теми за действия на ЕС в тези региони.

Действия в областта на климата

ЕС се ангажира да постигне целите на Парижкото споразумение, включително целите за адаптиране, насочени към укрепване на устойчивостта. Най-отдалечените региони са особено силно изложени на въздействието върху изменението на климата, включително екстремни метеорологични явления, и се нуждаят от съобразени с техните обстоятелства мерки за адаптиране. В този контекст в стратегията за адаптиране към изменението на климата от 2021 г. се предвижда обмен в областта на решенията за адаптиране към изменението на климата между тези региони и техните съседи. В предложението на Комисията за Социален фонд за климата¹⁰⁰ се предвижда задължение за държавите членки да анализират в социалните си планове във връзка с климата въздействията на системата за търговия с емисии върху уязвимите групи, като отчитат специфичните особености на отдалечените региони. Освен това Комисията може да подпомогне финансово достъпния транспорт с ниски емисии в островните и отдалечените райони.

⁹⁹ COM(2019) 640 final.

¹⁰⁰ COM(2021) 568 final.

Комисията приканва съответните държави членки и най-отдалечените региони:

- да насърчават научните изследвания в областта на изменението на климата, например като разработват иновативни инструменти за предвиждане на климатичните явления и за разширяване на познанията за последиците от изменението на климата, възползвайки се от възможностите по линия на фондове в областта на политиката на сближаване и други програми на ЕС, например LIFE и програмата „Хоризонт Европа“;
- да укрепят сътрудничеството със съседните държави в областта на изменението на климата, предотвратяването на риска и устойчивостта, включително чрез програмите по Interreg;
- да вземат предвид специфичните особености на най-отдалечените региони в националните планове по линия на Социалния фонд за климата на ЕС, както и да кандидатстват за финансиране по линия на фонда за иновации;
- да вземат участие в мисията на ЕС „Адаптиране към изменението на климата“ и предлаганите в нея възможности.

Комисията:

- ще насърчава сътрудничеството и научните изследвания във връзка с общите предизвикателства в рамките на програмата „Хоризонт Европа“ и ще оказва подкрепа на действията в областта на климата по линия на програмата LIFE; ще насърчава обмена по отношение на действията в областта на климата между най-отдалечените региони и техните съседи в рамките на ЕФРР;
- ще подкрепя действия за предотвратяване на риска от природни бедствия и за устойчивост към тях; ще насърчава обмена на знания между най-отдалечените региони и техните съседи;
- ще съдейства за намирането на адаптирани решения за борба с бедността по отношение на мобилността, свързана с нарастването на цените на транспорта;
- ще продължи да обръща дължимото внимание на най-отдалечените региони при изпълнението на фонд „Солидарност“ на ЕС¹⁰¹.

Енергия от възобновяеми източници и енергийна ефективност

Благодарение на богатите си източници на възобновяема енергия —слънчева, вятърна, морска и геотермална — най-отдалечените региони могат да имат водеща роля в прехода към чиста енергия, като допринасят за постигането на целта на ЕС за неутралност по отношение на климата до 2050 г. Въпреки това тези региони все още разчитат на вноса на изкопаеми горива за покриване на по-голямата част от енергийните си нужди, което води до високи емисии и разходи. Рискът от енергийна бедност нараства поради високите цени на енергията, допълнително завишени вследствие на настоящото геополитическо напрежение. С Директивата за енергийната ефективност¹⁰² държавите членки се

¹⁰¹ Декларация на Конференцията на председателите на най-отдалечените региони от ноември 2021 г., документ за обща позиция на държавите членки и най-отдалечените региони от януари 2022 г.

¹⁰² Директива 2012/27/ЕС.

приканват да облекчат енергийната бедност и да отчитат разликите в температурата между регионите при определянето на цели за енергоспестяване.

Няколко най-отдалечени региона (например Канарските острови, Азорските острови, Мадейра и Реюнион) прилагат иновативни решения за производство на енергия от възобновяеми източници, по-специално геотермална енергия, която в някои най-отдалечени региони вече задоволява голяма част от търсенето на електроенергия. Чрез инвестиции в производство и съхранение на възобновяема енергия може да се увеличи енергийната автономност на най-отдалечените региони и да се допринесе за постигането на целта на ЕС за неутралност по отношение на климата до 2050 г., както и на целите за намаляване на емисиите и увеличаване на възобновяемата енергия до 2030 г. Регулаторната рамка на ЕС насърчава инвестициите в чиста енергия и в малки, децентрализирани системи за възобновяема енергия, включително такива в сектора за отопление и охлаждане¹⁰³. В стратегията за енергията от възобновяеми източници в морето от 2020 г.¹⁰⁴ се извежда на преден план потенциалът на най-отдалечените региони като пионери в декарбонизацията. Фондовете в областта на политиката на сближаване, инициативата за чиста енергия за островите на ЕС, механизмът „Нови енергийни решения, оптимизирани за островите“ (NESOI) и механизмът за възстановяване и устойчивост могат да подкрепят енергийния преход в най-отдалечените региони. Програмата LIFE може да финансира внедряването на технологии, нови модели на стопанска дейност и свързани с тях умения.

В контекста на руското нашествие в Украйна Комисията предложи плана REPowerEU за преодоляване на енергийната зависимост¹⁰⁵ и временна кризисна рамка за държавна помощ, позволяваща помощ за покриване на допълнителните разходи, свързани с увеличението на цените на газа и електроенергията¹⁰⁶.

Комисията приканва съответните държави членки и най-отдалечените региони:

- да гарантират, че с националното/регионалното законодателство се насърчават енергията от възобновяеми източници и енергийната ефективност; да отчитат положението в най-отдалечените региони в националните планове в областта на енергетиката и климата;
- да предоставят целева подкрепа на домакинствата, засегнати от енергийна бедност;
- да инвестират в енергия от възобновяеми източници и енергийна ефективност, като използват природните активи; да подкрепят най-отдалечените региони при прилагането на решения за енергия от възобновяеми източници от малък мащаб в отдалечените райони с цел преодоляване на недостига на енергийна инфраструктура;
- да интегрират развитието на енергията от възобновяеми източници в морето в морските пространствени планове, както е предвидено в стратегията за енергията от възобновяеми източници в морето;
- да гарантират, че най-отдалечените региони са взети предвид в мерките за подкрепа по плана REPowerEU.

Комисията:

¹⁰³ COM(2021) 557 final.

¹⁰⁴ COM(2021) 741 final.

¹⁰⁵ COM(2022) 108 final.

¹⁰⁶ C(2022) 1890 final.

- ще насърчава научните изследвания в областта на интелигентните мрежи, съхранението на енергия, морската енергия, енергията от възобновяеми източници;
- ще вземе предвид специфичните особености на най-отдалечените региони в стратегията на ЕС за слънчевата енергия;
- ще насърчава обмяната на опит в областта на иновативното управление на енергията, например в рамките на Interreg;
- ще осигури проучване относно прехода към чиста енергия на островите на ЕС, в т.ч. най-отдалечените региони; ще подкрепи техния енергиен преход в рамките на инициативата за чиста енергия за островите на ЕС и на механизма NESOI.

Кръгова икономика

Предвид зависимостта на най-отдалечените региони от вноса на ресурси и значителното образуване на отпадъци вследствие на туризма и износа на отпадъци, решенията за кръгова икономика могат да бъдат от голяма полза за тях. В този контекст с Плана за действие за кръгова икономика от 2020 г.¹⁰⁷ се насърчават решения, съобразени със спецификата на тези региони. Повечето от най-отдалечените региони са разработили планове за действие относно кръговата икономика, обхващащи устойчиво производство и потребление и управление на отпадъците. Фондовете на ЕС могат да бъдат от полза: ЕФРР и ЕСФ+ могат да подкрепят инфраструктура и обучение; програмата LIFE може да финансира различни проекти, напр. в областта на управлението на отпадъците, а ЕФМДРА може да подкрепи събирането и преработването на морски отпадъци. В периода 2014—2020 г. ЕФРР подкрепи различни проекти, например за оползотворяване на отпадъци от депата на Азорските острови, с които се увеличи повторното използване на природните ресурси и пречистването на почвите.

Комисията приканва съответните държави членки и най-отдалечените региони:

- да засилят усилията в областта на управлението на отпадъците, по-специално за подобряване на кръговостта в управлението и преработването на биологични отпадъци и за намаляване на отпадъците чрез повторна употреба или ремонт; да съчетават и комбинират фондове с финансови инструменти; да използват инструмента Green Assist;
- да съставят и изпълняват планове за действие в подкрепа на кръговата икономика и да използват инструмента TAIEX-REGIO PEER 2 PEER за улесняване на съвместното обучение с други регионални органи.

Комисията:

- ще вземе предвид специфичните особености на най-отдалечените региони в предложението за хармонизиране на системите за разделно събиране на отпадъците, както е предвидено в Плана за действие за кръгова икономика;
- ще оказва подкрепа за ефективното използване на ресурсите и кръговостта в тези региони; ще насърчава обмена на добри практики чрез платформата на заинтересованите страни в областта на кръговата икономика.

¹⁰⁷ COM(2020) 98 final.

2.3.2. НАСЪРЧАВАНЕ НА ЦИФРОВИЯ ПРЕХОД: ПРЕДОСТАВЯНЕ НА НОВИ ВЪЗМОЖНОСТИ

Цифровизацията може да свързва хора, услуги и предприятия независимо от тяхното местоположение и по този начин да помогне на най-отдалечените региони да преодолеят ограниченията вследствие на отдалечеността им. Преходът, в това число внедряването на цифрова инфраструктура и развитието на цифрови умения, може да бъде направляван от визията за цифрова трансформация „Цифров компас до 2030 г.“¹⁰⁸

Няколко фонда на ЕС могат да подкрепят инвестиции в цифрова инфраструктура. Програмата „Цифрова Европа“¹⁰⁹ укрепва критично важния цифров капацитет на ЕС и има за цел да спомогне за преодоляването на цифровото разделение между Европа и най-отдалечените региони. С работната програма за 2021—2023 г. за европейските центрове за цифрови иновации¹¹⁰ държавите членки се насърчават да посрещат нуждите в областта на цифровите технологии на своите най-отдалечени региони. Освен това програмата МСЕ може да подкрепя устойчивата инфраструктура и мрежовата интеграция: в рамките на работната програма за цифровия сектор за периода 2021—2025 г.¹¹¹ може да се предостави подкрепа за подводните кабели и сателитната свързаност. ЕФРР допълнително ще допринесе за приобщаващо цифрово общество в тези региони. По отношение на цифровите умения, с Плана за действие на Европейския стълб на социалните права ЕС цели да осигури такива основни умения на поне 80 % от възрастните лица в ЕС. Със съобщението относно стратегията в областта на цифровите технологии¹¹² и плана за действие в областта на цифровото образование се цели да се подкрепят цифровите образование и умения. ЕФРР подкрепя развитието на умения чрез образователна инфраструктура.

Освен това с предложението за програма на ЕС за сигурна свързаност¹¹³ се създава система за космическа свързаност, с която се гарантира достъп до сигурни спътникови комуникации, свързващи администрациите, за ползвателите от правителствения сектор в световен мащаб. Наред с това водещите космически инициативи на ЕС „Коперник“, „Галилео“ и EGNOS¹¹⁴ предоставят данни и услуги с много високо качество, благодарение на които може да се осъществи цифровият преход на цели сектори на икономиките на най-отдалечените региони, включително селското стопанство и транспорта. Космическите данни на ЕС са полезни и за службите за гражданска защита и за мониторинга на околната среда. Най-отдалечените региони могат да се възползват от инструменти на ЕС и национални инструменти, като например структурните и инвестиционните фондове и националните планове за възстановяване и устойчивост, както и от програмата „Хоризонт Европа“, InvestEU или инициативата за космическо предприемачество Cassini.

Комисията приканва съответните държави членки и най-отдалечените региони:

– да вземат предвид нуждите на най-отдалечените региони при определянето на

¹⁰⁸ COM(2021) 118 final.

¹⁰⁹ Регламент (ЕС) 2021/694.

¹¹⁰ C(2021) 7911 final.

¹¹¹ COM(2021) 9463 final.

¹¹² COM(2020) 67 final.

¹¹³ COM(2022) 57 final.

¹¹⁴ Услугите, предоставяни от EGNOS, следва да обхванат териториите, географски разположени в Европа, включително Азорските острови, Канарските острови и Мадейра, до края на 2026 г. (Регламент (ЕС) 2021/696 за създаване на космическа програма на Съюза и Агенция на Европейския съюз за космическата програма).

субектите кандидати за първоначалната европейска мрежа от центрове за цифрови иновации в съответствие с програмата „Цифрова Европа“;

- да се възползват от възможностите за финансиране на цифрова инфраструктура и свързаност по програмата МСЕ (например подводни кабели и сателитни връзки) и по програмата „Цифрова Европа“;
- да подкрепят цифровите умения в образованието и обучението, като използват всички възможности за финансиране от ЕС¹¹⁵, включително чрез насърчаване на партньорства за развитие на умения в рамките на Пакта за умения.

Комисията:

- ще анализира внедряването на цифрови решения в най-отдалечените региони и ще им помага да се възползват от възможностите и подкрепата, предоставяни по линия на програмите на ЕС, както беше предложено от най-отдалечените региони; ще проучи възможностите за подкрепа за сателитни мрежи с цел осигуряване на свързаност във всички области;
- ще предложи, в сътрудничество с държавите членки, допълнителни центрове или субекти, за да се задоволят нуждите на най-отдалечените региони, в случай че първоначалната мрежа от центрове за цифрови иновации не задоволява техните цифрови нужди;
- ще насърчава обмена на информация и на добри практики; ще продължи да улеснява участието на най-отдалечените региони в мрежата на службите по широколентов достъп;
- ще насърчава основната цифрова грамотност чрез фондове и програми на ЕС като „Еразъм+“ и ЕСФ+, както и задълбочените цифрови умения чрез програмата „Цифрова Европа“;
- ще насърчава използването на космически данни, услуги и приложения на ЕС, за да се даде възможност за цифровизация на икономиките на най-отдалечените региони.

3. СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ЕВРОПЕЙСКИ РЕГИОНИ, СЪСЕДНИ ДЪРЖАВИ И ДРУГИ

Interreg и сътрудничество с инструментите за финансиране на Глобална Европа и отвъдморските страни и територии

Като се има предвид местоположението на най-отдалечените региони, те са уникално предимство за външните отношения на ЕС и за представянето на нашите интереси и ценности. Те превръщат ЕС в истински фактор в световен мащаб. В съответствие с Глобалната стратегия за външната политика и политика на сигурност на Европейския съюз сътрудничеството със съседните държави и територии е от съществено значение за икономическото развитие и регионалната интеграция на тези региони. Респондентите в обществената консултация избраха това сътрудничество като един от петте най-важни приоритета. Със споразумението за партньорство между ЕС и Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ), започнало през 2021 г., се насърчава сътрудничеството на държавите от АКТБ с ОСТ и най-отдалечените региони, напр. в областта на търговията, енергетиката, цифровизацията, изменението на климата, околната среда и туризма.

---

¹¹⁵ В становище ECO/567 на ЕИСК се призовава за мерки за гарантиране на цифров достъп в най-отдалечените региони.

Всички най-отдалечени региони вземат участие в програмите за Европейско териториално сътрудничество (Interreg), които подкрепят сътрудничеството между най-отдалечените региони и съседните държави или територии. Сътрудничеството обаче продължава да бъде ограничено поради проблеми от регулаторен, административен, бюджетен и политически характер¹¹⁶. Комисията има опростени процедури за улесняване на сътрудничеството: в периода 2021—2027 г. програмите, съвместно финансирани по ЕФРР (най-отдалечени региони), Глобална Европа (трети държави) или Решението за отвъдморско асоцииране (ОСТ), следват едни и същи правила. Освен че подкрепя сътрудничеството с други региони на ЕС, включително чрез програмата Interreg Европа, ЕС е заделил 281 милиона евро по ЕФРР в подкрепа на сътрудничеството между най-отдалечените региони и техните съседи и 15 милиона евро в подкрепа на сътрудничеството между ОСТ и други партньори, като по този начин се улесняват съвместните проекти, като университетски курсове, сътрудничество между болници или финансови инструменти. Програмата „Хоризонт Европа“ или LIFE също могат да подкрепят сътрудничеството.

Комисията приканва съответните държави членки и най-отдалечените региони:

- да анализират възможностите и да преодоляват пречките в областта на регионалното сътрудничество като част от новата специфична цел на Interreg за по-добро управление в рамките на техните програми по Interreg;
- да използват ЕФРР за сътрудничество с други държави членки, държави извън ЕС или ОСТ¹¹⁷.

Комисията:

- ще улеснява изпълнението на проекти, съвместно финансирани по ЕФРР, Глобална Европа и Решението за отвъдморско асоцииране, в координация с бенефициерите;
- ще картографира възможностите и предизвикателствата в областта на регионалното сътрудничество за всеки басейн, ще определя основни области за сътрудничество; ще разработва възможности и ще подкрепя сътрудничеството; ще насърчава обмена по басейни;
- ще отчита ролята и специфичните особености на най-отдалечените региони при преразглеждането на географските стратегии; ще включва тези региони в механизмите за консултация, както беше предложено от най-отдалечените региони.

Търговия

Близостта на най-отдалечените региони до държави извън ЕС създава възможности за търговия и сътрудничество. Тези региони обаче са изправени пред конкуренция от околните държави, които произвеждат подобни стоки на по-ниски цени с по-ниски стандарти в областта на здравето, безопасността и околната среда.

Комисията ще продължи да отчита чувствителните продукти на най-отдалечените региони при договарянето на споразумения за свободна търговия, като оценява тяхното въздействие и предприема мерки в случай на потенциални отрицателни въздействия, в това число защитни клаузи. В оценките на въздействието върху устойчивостта, които

¹¹⁶ Някои от партньорските държави по програмата Interreg за Индийския океан не признават Майот като най-отдалечен регион на Франция.

¹¹⁷ Съгласно член 63, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2021/1060.

подкрепиха преговорите по споразумението за свободна търговия между ЕС и Индонезия и по глобалното споразумение с Мексико, вече са анализирани интересите на най-отдалечените региони¹¹⁸. В споразумението между ЕС и Меркосур от 2019 г. са предвидени разпоредби за предотвратяване на сътресения на пазарите в тези региони поради внос от Меркосур¹¹⁹. Успоредно с това най-отдалечените региони са приканени да се възползват от възможностите на споразуменията за свободна търговия, по-специално с държавите в техния географски регион, с оглед интегрирането им в глобални и регионални вериги за създаване на стойност¹²⁰. Освен това Комисията предложи да удължи и подобри приетото от Съвета законодателство на ЕС¹²¹, в което се предвиждат специални данъчни и митнически правила, насочени изключително към най-отдалечените региони.

Комисията насърчава съответните държави членки:

- да включват най-отдалечените региони при изготвянето на позицията си по търговските споразумения;
- да определят възможности за търговия за най-отдалечените региони и да подкрепят търговския им капацитет и интегрирането им в регионалните и глобалните вериги за създаване на стойност.

Комисията:

- ще продължи да отчита опасенията на най-отдалечените региони в оценките си на въздействието върху устойчивостта в контекста на преговорите по търговски споразумения;
- ще повиши допълнително прозрачността при преговорите и изпълнението на споразуменията за свободна търговия в най-отдалечените региони, като гарантира участието на техните заинтересовани страни в диалози, консултации и консултативни групи на гражданското общество, както беше предложено от най-отдалечените региони¹²²;
- ще предоставя информация и ще повишава осведомеността относно потенциала на съществуващите търговски споразумения между ЕС и трети държави в най-отдалечените региони;
- ще популяризира новата онлайн платформа на ЕС за достъп до пазарите „Access to Markets“, предоставяща информация в областта на търговията в най-отдалечените региони, с цел да им помогне да се възползват от търговските споразумения и да осъществяват износ към пазари извън ЕС.

Миграция

¹¹⁸ [Оценка на въздействието върху устойчивостта в подкрепа на преговорите по споразумението за свободна търговия между Европейския съюз и Република Индонезия: Окончателен доклад \(ec.europa.eu\)](#); [Оценка на въздействието върху устойчивостта в подкрепа на преговорите за модернизиране на търговската част на глобалното споразумение с Мексико \(ec.europa.eu\)](#)

¹¹⁹ [Търговско споразумение между ЕС и Меркосур: принципно споразумение \(ec.europa.eu\)](#)

¹²⁰ Вж. също [съобщението относно прегледа на търговската политика \(ec.europa.eu\)](#)

¹²¹ Решения (ЕС) 2020/1790, (ЕС) 2020/1791, (ЕС) 2020/1792, (ЕС) 2021/991 на Съвета; Регламент (ЕС) 2021/2048 на Съвета.

¹²² Декларация на Конференцията на председателите на най-отдалечените региони от ноември 2021 г. и искане от страна на участниците в обществената консултация.

В някои от най-отдалечените региони, по-специално Канарските острови, Френска Гвиана, Майот и Сен Мартен, се наблюдава силен миграционен натиск от съседни държави. Само през 2019 г. над 27 000 души са се опитали да влязат в Майот (което се равнява на 10 % от населението му)¹²³, а през 2021 г. на Канарските острови са пристигнали над 23 000 души¹²⁴. Смята се, че 12 % от населението на Френска Гвиана са незаконни мигранти. Необходими са подходящи и **съобразени с обстоятелствата действия** за управление на специфичните предизвикателства в най-отдалечените региони, свързани с миграцията, напр. по отношение на осигуряването на условия и процедури за прием на лица, търсещи убежище, управление и контрол на границите, интеграция на мигранти. Трябва да се обърне специално внимание на непридружените ненавършили пълнолетие лица.

Финансирането от ЕС може да подкрепя и допълва регионалното и националното финансиране в тези области. Съгласно регламентите на ЕС за създаване на фонд „Убежище, миграция и интеграция“ (ФУМИ), инструмента за управление на границите и визите (ИУГВ) и фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС) съответните държави членки следва да гарантират, че техните национални стратегии и програми в рамките на тези фондове са насочени към справяне със специфичните предизвикателства, пред които са изправени най-отдалечените региони при управлението на миграцията¹²⁵. Освен това предложеният пакт за миграцията и убежището¹²⁶ има за цел да се предотврати незаконната миграция и да се осигури убежище за нуждаещите се.

Комисията приканва съответните държави членки и най-отдалечените региони:

- да гарантират, че националните стратегии и програми по фондовете на ЕС ФУМИ, ИУГВ и ФВС са насочени към справяне със специфичните предизвикателства на най-отдалечените региони при управлението на миграцията, както е предвидено в регламентите за създаване на тези фондове; да гарантират сътрудничество при изпълнението на европейски, национални и регионални стратегии и програми в областта на миграцията в най-отдалечените региони; да осигуряват адекватни условия за непридружените ненавършили пълнолетие лица;
- да постигат полезни взаимодействия при използването на фондовете на ЕС с цел справяне с предизвикателствата, пред които са изправени най-отдалечените региони при управлението на миграцията, и да заделят подходящо финансиране;
- да включват регионалните органи и заинтересовани страни в изготвянето и изпълнението на тези програми.

Комисията:

- ще следи за прилагането на партньорския подход при националното програмиране и изпълнение при условията на споделено управление, за да гарантира, че националните

¹²³ Изявление за медиите на министерството на вътрешните работи и министъра за отвъдморските територии на Франция от 11 февруари 2021 г.

¹²⁴ Източник: Euromed Rights и Агенцията на ООН за бежанците.

¹²⁵ Регламент (ЕС) 2021/1147, съображение 64; Регламент (ЕС) 2021/1148, съображение 63; Регламент (ЕС) 2021/1149, съображение 58: всички заявяват, че съответните държави членки следва да гарантират, че техните национални програми са насочени към справяне със специфичните предизвикателства, пред които са изправени най-отдалечените региони при управлението на миграцията.

¹²⁶ COM(2020) 609 final.

програми по ФУМИ, ИУГВ и ФВС са насочени към справяне със специфичните предизвикателства в областта на миграцията в най-отдалечените региони и с нововъзникващите заплахи, пред които са изправени най-отдалечените региони;

- ще оказва подкрепа за повишаване на осведомеността относно най-отдалечените региони и ще насърчава местните и регионалните власти да използват потенциала, предлаган от фондовете на ЕС, за запълване на пропуските и посрещане на нуждите на местно равнище; ще насърчава полезните взаимодействия между различните фондове на ЕС с цел справяне с предизвикателствата в областта на миграцията и сигурността;
- ще следи положението с миграцията в най-отдалечените региони, които са в особено голяма степен изложени на миграционен приток, и ще оказва подкрепа на държавите членки при разработването на съобразени с конкретните условия решения, когато това е целесъобразно;
- ще използва работните програми по тематичните механизми в рамките на ФУМИ, ИУГВ и ФВС, за да спомогне за справяне с предизвикателствата в областта на миграцията пред тези региони, включително за мерки за оказване на помощ на непридружени ненавършили пълнолетие лица.

4. ЗАСИЛЕНИ ПАРТНЬОРСТВА, ДИАЛОГ И ПОДКРЕПА

Включването на специфичните особености на най-отдалечените региони продължава да бъде приоритет на Комисията, с който се гарантира, че политиките, законодателството, фондовете и програмите на ЕС са адаптирани към тези региони, както е посочено в член 349 отДФЕС. Комисията систематично отчита опасенията на тези региони при изготвянето на политики. Само през 2021 г. Комисията включи специфичните особености на тези региони в почти 30 законодателни предложения, инициативи на политиката и работни програми, например в рамките на „Хоризонт Европа“, МСЕ, LIFE, ЕФМДРА, „Еразъм+“ и „Цифрова Европа“. С насоките за по-добро регулиране¹²⁷ допълнително се укрепват оценките на териториалното въздействие, с които се оценява въздействието на законодателните предложения върху конкретни региони, включително най-отдалечените региони.

Най-отдалечените региони могат да се възползват от много нови възможности за подкрепа в рамките на политиките на ЕС, които ще им помогнат да изготвят, изпълняват и финансират своите съобразени с обстоятелствата стратегии за регионално развитие. Комисията се ангажира да помогне на тези региони да предприемат необходимите реформи и инвестиции, да се възползват от възможностите и полезните взаимодействия по програмите на ЕС, да подобрят административния си капацитет, като за тази цел въвежда консултативен инструмент. Комисията провежда редовни срещи на високо равнище и сесии на работни групи с участието на най-отдалечените региони и техните държави членки и се ангажира да засили диалога, за да получи по-добра представа за опасенията на хората, живеещи в тези региони, и да повиши осведомеността относно политиките на ЕС. Тя насърчи диалога с гражданите и центровете Europe Direct в тези региони.

Комисията приканва съответните държави членки и най-отдалечените региони:

¹²⁷ COM(2021) 219 final.

- да разработват заедно планове за регионално развитие за всеки най-отдалечен регион, които отчитат нуждите на всеки регион; да определят участъците със затруднения и областите за реформа; да разработват и инвестират в специфични активи и сравнителни конкурентни предимства; да определят приоритети и да заделят съответното финансиране;
- да се възползват от възможностите, които политическите инициативи, законодателството, програмите и фондовете на ЕС предоставят специално за най-отдалечените региони;
- да развиват цялостен административен капацитет, да вземат участие в инициативите на Комисията за изграждане на административен капацитет¹²⁸; да използват техническа помощ за изготвяне на големи проекти; да използват съществуващите инструменти на ЕС, например инициативата Jaspers¹²⁹; да изграждат капацитет за участие в конкурентни програми;
- да използват ИТП за искане на подкрепа за основни реформи, по-специално в областите от настоящото съобщение; особено се приветстват кандидатури с участието на няколко региона, даващи възможност за икономии от мащаба и споделяне на най-добри практики;
- да разпространяват информация, предоставена от Комисията, относно възможностите за финансиране на местно равнище;
- да разширят обхвата на събирането на данни в най-отдалечените региони, за да се преодолеят съществуващите пропуски в регионалната статистика.

Комисията:

- ще използва консултативни инструменти, за да подпомогне при поискване отделни най-отдалечени региони в изготвянето на планове за регионално развитие, реформи и инвестиционни програми; ще постига полезни взаимодействия между възможностите по фондове и програми на ЕС;
- ще насърчава искания от най-отдалечените региони за подкрепа по ИТП за съобразен с обстоятелствата технически експертен опит за проектиране и изпълнение на реформи в широк спектър от области на политиката; ще се свърже с най-отдалечените региони в рамките на годишното внедряване на ИТП по държави със съдействието на координиращите органи;
- ще създаде портал за възможности, от които могат да се възползват най-отдалечените региони, за получаване на подкрепа по фондове, програми и инициативи на политиката на ЕС; ще започне поредица от информационни сесии за тези региони относно програми и водещи инициативи на ЕС, като се стреми да достига до малките и средните предприятия, НПО и обществеността;
- ще анализира (и следи за по-нататъшното развитие по) предложенията на най-отдалечените региони и техните държави членки (декларацията на Конференцията на председателите на най-отдалечените региони от 2021 г., документа за обща позиция от 2022 г.) в работната група на най-отдалечените региони;

¹²⁸ Например пилотно действие с ОИСП за концентриране на усилията за изграждане на административен капацитет в началото на периода, TAIEX-REGIO PEER 2 PEER, общности от практикуващи специалисти на ГД „Регионална и селищна политика“, рамката за компетентности, пактове за почтеност, програма за обучение за експерти.

¹²⁹ [Joint assistance to support projects in European regions \[„Съвместна помощ за подкрепа на проекти в европейските региони“\] — JASPERS \(ec.europa.eu\).](https://ec.europa.eu/jaspers/)

- ще включва специфичните особености на най-отдалечените региони в инициативите, законодателните предложения и програмите, като прилага съобразени с нуждите на конкретното място подходи, успоредно с оценки на териториалното въздействие, когато е целесъобразно;
  - ще продължава да отчита специфичните особености на тези региони при преразглеждането на регламентите и насоките за държавната помощ в различните сектори въз основа на съществуващите разпоредби за тези региони в законодателството на ЕС за държавната помощ;
  - ще оказва подкрепа за изграждането на административен капацитет, свързаните с това пътни карти и пактове за почтеност и обмена на знания между управляващите органи чрез съществуващите инструменти ¹³⁰; ще подкрепя капацитета за участие в конкурентни програми;
  - ще укрепва комуникацията и диалога с местните органи, гражданското общество, предприятията, обществеността и младите хора въз основа на съществуващите структури, включително диалога с гражданите;
- ще разработва стратегически прогнози за това как основните тенденции ще повлияят на най-отдалечените региони, за да може съответно да съобрази политиките с конкретните обстоятелства, и ще насърчава събирането на данни за изготвяне на политики, основани на доказателства.

---

¹³⁰

[TAIEEX-REGIO PEER 2 PEER \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/taieex-regio-peer-2-peer/) и Общности от практикуващи специалисти.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Тази обновена и укрепена стратегия за най-отдалечените региони показва непоколебимия ангажимент на Комисията за тяхното развитие и просперитет. Този ангажимент е институционално задължение в съответствие с посоченото в член 349 от ДФЕС; политически императив, предвид това, че в тези региони живеят 5 милиона европейски граждани; икономическа необходимост поради неизползвания потенциал в тези региони, включително и от гледна точка на екологичната икономика, и геостратегическа инвестиция, която засилва ролята на тези региони като входни врати на Европейския съюз към останалия свят.

Поставянето на хората в центъра на тази стратегия и на бъдещите действия означава също така да се гарантира, че всички граждани на ЕС, независимо от това къде са родени или живеят, имат достъп до образование, обучение, жилище, здравно обслужване и основни условия на живот. Това означава да се предоставят възможности на младите хора да реализират своя потенциал.

В този контекст в съобщението се определят приоритетите за действията на ЕС в подкрепа на устойчивите възстановяване и растеж в най-отдалечените му региони, като се разгърне техният потенциал за растеж и се подпомогне преодоляването на разликата в качеството на живот между тези региони и останалата част на Съюза.

При все че това начинание изисква силен ангажимент на равнището на ЕС, на първо място е необходимо всеки регион да разработи собствена визия за възстановяване и растеж. Въпреки сходствата, най-отдалечените региони на ЕС са разнородни и техните визии за развитие трябва да бъдат съобразени с конкретните нужди, разработени в тясно сътрудничество с държавата членка, в съответствие с европейските приоритети, като се прилага принципът на партньорство и се провеждат консултации с всички сектори на обществото в тези територии. Устойчивото възстановяване също така изисква определяне на приоритетите както на национално, така и на регионално равнище, политическа воля, реформи и административен капацитет.

Комисията се ангажира да засили диалога и да насърчава индивидуализираната подкрепа за тази цел. Тя ще продължи да работи в тясно партньорство с най-отдалечените региони и техните държави членки, както и с другите институции, по-специално с Европейския парламент и Съвета, за да бъдат отчетени специфичните особености на тези региони във всички относими политики на ЕС. Тя ще удвои усилията си, за да помогне на тези региони да се възползват от своите предимства, да използват безпрецедентните възможности, предоставяни от политиките на ЕС, единния пазар, а също финансовата подкрепа, за да инвестират в своето бъдеще.